

Betreft: Ongevraagd advies 'Kwetsbare ouderen en de Wmo'
Uitgebracht d.d. 4 april 2012 door de Adviesraad WMO Leiden

I. Inleiding

De Adviesraad besteedt ieder jaar extra aandacht aan een of meerdere beleidsterreinen of doelgroepen in de Wmo. Zo heeft de Adviesraad het afgelopen jaar zich verdiept in de positie van ouderen in de Wmo.

Het ongevraagde advies dat voor u ligt, beperkt zich tot zelfstandig wonende kwetsbare ouderen met name in de leeftijdscategorie van 75 jaar en ouder.

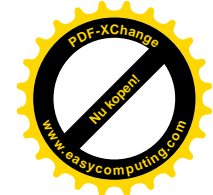
Om een duidelijk beeld te geven van belemmeringen van deze ouderen bij maatschappelijke participatie heeft de Adviesraad een aandachtspuntennotitie opgesteld. In deze notitie wordt aan de hand van een vijftal levensdomeinen hun situatie voor de Wmo geschetst.

De notitie is voorgelegd aan de directe achterban van de leden van de Adviesraad op voordracht van de ouderenbonden. Aanvullende opmerkingen van hen over dit stuk heeft de Adviesraad verwerkt in de definitieve versie van de aandachtspuntennotitie. Deze is als bijlage bij dit advies gevoegd.

Het voorwerk laat zien dat in de gemeente Leiden voor deze doelgroep veel zaken rondom welzijn en zorg zijn georganiseerd en dat deze doelgroep goed in beeld is bij de aanbieders. In dit advies gaat het dan ook om een aantal accenten. Gezien de ontwikkelingen die gaande zijn in de Wmo (denk bijv. aan Welzijn Nieuwe Stijl) en de uitbreiding van taken, lijkt het de raad voor de hand te liggen dat deze notitie wordt verspreid onder ambtenaren die met het beleid en de uitvoering van de Wmo te maken hebben.

2. De Adviesraad vraagt uw speciale aandacht voor de hieronder weergegeven punten:

- 2.1 Integraal en een wijk/buurtgerichte aanpak. Dit is een aanpak waar alle burgers van kunnen profiteren. Voor kwetsbare ouderen is een integrale benadering in de buurt/wijk waarin zij wonen met name belangrijk wanneer zij de regie over het eigen leven (tijdelijk) niet meer kunnen voeren en afhankelijk worden van anderen. De Adviesraad adviseert de gemeente Leiden in haar overleg met de aanbieders van zorg en welzijn het belang van een zorg/leefplan afgestemd op de kwetsbare oudere als uitgangspunt te nemen.
- 2.2 Preventie. Het is belangrijk dat (kwetsbare) ouderen vroegtijdig geïnformeerd worden over de mogelijke impact van het ouder worden op hun totale situatie (dus op alle levensdomeinen). De Adviesraad ziet hierin een taak weggelegd voor belangenbehartigende organisaties die dichtbij de kwetsbare ouderen zelf staan. We denken hierbij aan ouderenbonden, platforms en instanties die op wijk/buurniveau bij deze groep betrokken zijn, maar ook bijvoorbeeld huisartsen. De Adviesraad adviseert de gemeente deze organisaties aan te sporen hun taken en verantwoordelijkheden in deze te nemen.
- 2.3 Laagdrempeligheid, overzicht en duidelijkheid. Kwetsbare ouderen hebben hieraan behoefte om wegwijs te kunnen worden uit het aanbod van gemeentelijke (financiële) regelingen en welzijnsdiensten. Zo kunnen zij hun zelfredzaamheid behouden en versterken. De raad is van oordeel dat de huidige praktijk laat zien dat hier duidelijk verbeteringen zijn te behalen. De gemeentelijke regievoering is hierbij belangrijk.
- 2.5 Respect en vanzelfsprekende verantwoordelijkheid. Het is van belang de leefwereld en –wijze van de kwetsbare ouderen (bij onder andere het opstellen van een zorg-/leefplan) te respecteren en niet voorbij te gaan aan de vanzelfsprekende verantwoordelijkheid van de kwetsbare oudere zelf en zijn sociale omgeving. De Adviesraad juicht het daarom toe dat de gemeente Leiden in haar beleid (zie de

Sociaal Maatschappelijke Structuurvisie) uit gaat van de eigen kracht van de mensen. De Adviesraad merkt hierbij op dat wanneer het voor kwetsbare ouderen niet lukt om op eigen kracht hun leven vorm te geven, zij net als andere kwetsbare burgers recht hebben op maximale ondersteuning, begeleiding en zorg. Dit impliceert dat zij ondersteund worden bij wat zij nodig hebben, waardoor zij naar omstandigheden optimaal hun leven kunnen inrichten en zo hun welbevinden en gezondheid wordt bevorderd.

- 2.6 Eenzaamheid. Kwetsbare ouderen hebben een verhoogd risico op eenzaamheid. De Adviesraad benadrukt dat een goede samenhang tussen zorg en welzijn rondom de kwetsbare ouderen eraan bijdraagt dat dit adequaat opgepakt kan worden.
- 2.7 Vraagverlegenheid. Door vraagverlegenheid bij burgers in het algemeen en bij kwetsbare ouderen in het bijzonder, maken zij niet optimaal gebruik van gemeentelijke financiële regelingen. De Adviesraad adviseert de gemeente Leiden actiever beleid te voeren ten aanzien van kwetsbare ouderen met een minimum inkomen die nauwelijks/nooit een beroep doen op het minimale en de bijzondere bijstand.
- 2.8 Papierwinkel. Kwetsbare ouderen hebben moeite met het doen van de persoonlijke administratie. In het kader van de Civil Society adviseert de Adviesraad de gemeente Leiden ouderenbonden actief te benaderen kwetsbare ouderen hierin vrijwillige ondersteuning te bieden.
- 2.9 Positie van de eerste generatie allochtone ouderen vanaf ca. 60 jaar. De grote afstand tot de Nederlandse samenleving en onder meer het onvermogen van deze groep ouderen zelfredzaam te zijn / worden en maatschappelijk te kunnen participeren, brengt hen in een kwetsbare positie. De Adviesraad vraagt bij het ontwikkelen van Wmo-beleid en in de uitvoering hiervan aandacht voor de specifieke problematiek van deze groep kwetsbare ouderen. De Adviesraad adviseert de aanwezige deskundigheid binnen / over de groep hiervoor ook te benutten. (Graag verwijzen wij naar ons eerder uitgebrachte ongevraagde advies 'Maatschappelijk participatie van niet-westerse allochtonen' van 8 december 2009)

*Adviesraad WMO Leiden
4 april 2012*